

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžk/5/2021
Identifikačné číslo spisu: 1018201540
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1018201540.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu (spravodajca) a sudcov JUDr. Milana Moravu a JUDr. Petry Príbelskej, PhD. v právnej veci žalobcu: A. L., nar. XX.X.XXXX, L., právne zastúpený: Mgr. PhDr. Zuzana Tománková Miková, PhD., MPH, advokátka, Šancová 110, Bratislava, proti sťažovateľovi (pôvodne žalovanému): Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Špitálska 4, 6, 8, Bratislava, za účasti ďalších účastníkov konania: 1/ Čistý deň, n.o., Hodská cesta 1228, Galanta, 2/ B. P., nar. XX.XX.XXXX, F., 3/ L. T., nar. XX.X.XXXX, L., 4/ S. F., nar. XX.X.XXXX, L., 5/ L. P., nar. XX.XX.XXXX, G., 6/ L. F., nar. XX.XX.XXXX, L., 7/ N. P., nar. XX.X.XXXX, Mesto A., 8/ L. F., nar. XX.XX.XXXX, P., 9/ L. W., nar. X.X.XXXX, A., 10/ T. T., nar. X.X.XXXX, U., 11/ R. C., nar. XX.X.XXXX, U., 12/ A. W., nar. XX.XX.XXXX, A., 13/ R. F., nar. XX.X.XXXX, P., 14/ F. F., nar. XX.X.XXXX, P., 15/ D. G., nar. X.X.XXXX, C., 16/ L. G., nar. X.X.XXXX, C., 17/ I. F., nar. XX.XX.XXXX, L., 18/ Mgr. et. Mgr. U. A., nar. X.X.XXXX, T., 19/ Mgr. L. T., nar. XX.X.XXXX, L., 20/ Mgr. G. F., nar. XX.X.XXXX, A., 21/ Mgr. L. P., nar. XX.X.XXXX, B., všetci právne zastúpení: Mgr. PhDr. Zuzana Tománková Miková, PhD., MPH, advokátka, Šancová 110, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 12784/2018-M_OSL; 30251/2018 zo dňa 09.07.2018, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20Sa/5/2019-295 zo dňa 26. júna 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť sťažovateľa (pôvodne žalovaného) proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20Sa/5/2019-295 zo dňa 26. júna 2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odkladný účinok kasačnej sťažnosti sťažovateľa n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave (ďalej aj len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 191 ods. 1 písm. d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“) zrušil rozhodnutie Ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 12784/2018-M_OSL 30251/2018 zo dňa 9.7.2018 (ďalej aj len „rozhodnutie ministra“) a vec vrátil príslušnému ministrovi na ďalšie konanie,

keďže dospel k záveru, že zrušenie žalobou primárne napadnutého rozhodnutia žalovaného vzhľadom na jeho kompetencie pri náprave pochybení správneho orgánu prvého stupňa postačuje k naplneniu účelu tohto konania.

2. Rozhodnutím ministra tento v rozkladnom konaní podľa § 61 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) zamietol rozklady účastníkov konania a potvrdil nimi napadnuté rozhodnutie žalovaného č. 3946/2018-M_OSSODR, č.z. 7749/2018 zo dňa 12.2.2018 o zrušení akreditácie na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately č. sp.: 6410/2006-I/21 AK zo dňa 22. mája 2006, č. sp.: 14921/2010-I/25 AK zo dňa 30. októbra 2010, č. sp.: 14921/2011-I/25 AK - 1 zo dňa 25. mája 2011, č. sp.: 15332/2011-I/25 AK zo dňa 29. júla 2011, č. sp.: 15903/2013-M_OSSODRAK zo dňa 16. augusta 2013, udelenej neziskovej organizácii Čistý deň.

3. Po preskúmaní veci dospel krajský súd k záveru, že oba správne orgány svoje rozhodnutia neodôvodnili dostatočne. Krajský súd konštatoval, že prvostupňový správny orgán neuviedol zrozumiteľné vysvetlenie súvislosti medzi posudzovanými okolnosťami a naplnením podmienok pre zrušenie akreditácie. Neuviedol, či tieto okolnosti podľa neho a na základe akých úvah napĺňajú niektorú z podmienok zrušenia akreditácie vyplývajúcej z ustanovenia § 85 ods. 1 písm. a) zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 305/2005 Z. z.“), či z nich vyvodzoval konkrétne ohrozenie života a zdravia dieťaťa, jeho priaznivého psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu, alebo iba možnosť ich ohrozenia, a či toto ohrozenie alebo možnosť ohrozenia má pôvod v spôsobe činnosti, vykonávania opatrenia, metódy, techniky alebo postupu, na ktoré bola udelená akreditácia, a to akreditovaným subjektom, jeho štatutárnymi zástupcami, zodpovednou osobou alebo inými zamestnancami. Tieto nedostatky odôvodnenia podľa krajského súdu neodstránil ani minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR v obsahu odôvodnenia svojho rozhodnutia, kedy sa obmedzil len na zopakovanie a konštatovanie správnosti dôvodov, pre ktoré prvostupňový správny orgán akreditáciu zrušil. Rozhodnutie ministra tak podľa krajského súdu trpelo rovnakými obsahovými nedostatkami ako rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, pre absenciu dostatočne vysvetlených úsudkov a logických väzieb medzi nimi a zákonom stanovenými podmienkami zrušenia akreditácie na výkon opatrení podľa zákona č. 305/2005 Z. z. V dôsledku uvedeného teda krajský súd dospel k záveru, že neumožňuje ako účastníkom konania, tak ani súdu vytvoriť si objektívny obraz o tom, čím konkrétne v danom prípade mali byť naplnené podmienky ustanovenia § 85 ods. 1 písm. a) zákona č. 305/2005 Z. z. pre zrušenie akreditácie, akými úvahami bol správny orgán vedený pri vyhodnocovaní vykonaných dôkazov a pri aplikácii ustanovení zákona. V tejto súvislosti krajský súd prijal záver, že odôvodnenie žalobou napadnutého rozhodnutia nespĺňa požiadavky podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku, čím porušuje jedno zo základných procesných práv účastníka konania - právo na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré podľa ustálenej súdnej praxe i právnej teórie zrozumiteľne, logicky a dostatočne vysvetlí, akými úvahami sa správny orgán riadil pri hodnotení dôkazov, aký skutkový stav na ich základe zistil a ako tento skutkový stav posúdil z vecného hľadiska a po právnej stránke, pričom súd nemôže nedostatky odôvodnenia rozhodnutia nahrádzať vlastnými úvahami, či vysvetleniami a zisteniami správneho orgánu obsiahnutými v jeho podaniach realizovaných v súdnom konaní.

4. Žalovaný ako sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu podal včas kasačnú sťažnosť, v ktorej namietal, že ten, kto v súdnom konaní vystupoval ako účastník konania nemal procesnú subjektivitu (§ 440 ods. 1 písm. b) SSP) a, že napadnutý rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP). Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby konanie zastavil. Súčasne navrhol priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok.

5. Žalobca sa v písomnom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti s jej obsahom nestotožnil a navrhol ju zamietnuť ako nedôvodnú.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej

sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (§ 137 ods. 2 a 3 SSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť, keďže v konaní rozhodoval nesprávne obsadený súd.

7. Pri skúmaní procesných podmienok kasačný senát 5Sžk zistil, že žaloba bola krajským súdom preskúmaná ako sociálna vec v zmysle § 199 ods. 1 písm. b/ zák. č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku („SSP“). Z dôvodu dodržania zásady zákonného sudcu bola vec postúpená senátu určenému rozvrhom práce najvyššieho súdu pre sociálne veci pod sp. zn. 7Sžsk 127/2020. V dôsledku nesúhlasu senátu 7S, že ide o sociálnu vec bola kasačná sťažnosť rozhodnutím predsedu správneho kolégia zo dňa 20.01.2021 zaradená do senátu 5 Sžk na prejednanie a rozhodnutie s tým, že otázky súvisiace s akreditačnými konaniami spadajú pod režim všeobecného správneho súdnictva.

8. Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, správne súdy konajú a rozhodujú v senátoch, ak tento zákon neustanovuje, že rozhoduje sudca alebo predseda senátu. Všetci členovia senátu sú si pri rozhodovaní rovní. Ak koná a rozhoduje sudca, prislúchajú mu práva, ktoré sú inak vyhradené senátu alebo predsedovi senátu.

9. Podľa § 23 ods. 1 SSP, na krajskom súde vo veciach správneho súdnictva konajú a rozhodujú sudcovia správneho kolégia v trojčlenných senátoch zložených z predsedu a dvoch sudcov.

10. Podľa § 23 ods. 2 SSP, sudca na krajskom súde koná a rozhoduje o

- a/ správnych žalobách vo veciach správneho trestania podaných proti rozhodnutiu alebo opatreniu o priestupku,
- b/ správnych žalobách v sociálnych veciach,
- c/ správnych žalobách vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia,
- d/ žalobách proti nečinnosti orgánu verejnej správy,
- e/ žalobách proti inému zásahu orgánu verejnej správy.

11. Podľa § 199 ods. 1 SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie

- a) Sociálnej poisťovne,
- b) Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
- c) Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny,
- d) Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny,
- e) zdravotných poisťovní,
- f) Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,
- g) Ministerstva obrany Slovenskej republiky, ministra obrany Slovenskej republiky a nadriadeného určeného podľa osobitného predpisu,
- h) príslušného útvaru sociálneho zabezpečenia,
- i) obcí, miest, mestských častí a samosprávnych krajov v oblasti sociálnych služieb.

12. Kasačný súd zistil, že krajský súd vzhľadom na skutočnosť, že predmetom žaloby bolo rozhodnutie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, subsumoval predmetnú žalobu pod kategóriu žalôb v sociálnych veciach a prejednával ju podľa ustanovení upravujúcich konanie o žalobách v sociálnych veciach, v dôsledku čoho rozhodoval v predmetnej veci sudca (samosudca). Kasačný súd sa s týmto záverom nestotožňuje a konštatuje, že napriek tomu, že predmetom žaloby bolo rozhodnutie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, nejde o štandardnú sociálnu vec v zmysle § 199 ods. 1 SSP. V danom prípade sa jednalo o otázku súvisiacu s otázkou akreditácie, pričom táto agenda má spadať pod režim všeobecného správneho súdnictva. Kasačný súd preto konštatuje, že krajský súd mal predmetnú vec prejednať v trojčlennom senáte zloženom z predsedu a dvoch sudcov.

13. Kasačný súd uvádza, že pojem „sociálna vec“, ktorý používa SSP je pojmom všeobecným, obsahovo pokrývajúcim všetky oblasti, v ktorých orgány verejnej správy (§ 4 SSP) vykonávajú svoju

právomoc na úseku realizácie sociálnych práv. Najširšiu oblasť predstavuje systém sociálneho zabezpečenia v Slovenskej republike, ktorý je založený na troch pilieroch, a ktorými sú poisťovací systém, systém štátnej sociálnej podpory a systém sociálnej pomoci. Konkrétne, v prípade „sociálnych vecí“ pôjde o rozhodovanie v dávkových a nedávkových veciach sociálneho poistenia, sociálne zabezpečenie príslušníkov ozbrojených zložiek, dôchodkové nároky plynúce zo štátnozamestnaneckého pomeru, osobitné vzťahy sudcov, prokurátorov, ďalej zdravotné poistenie, zdravotná starostlivosť, štátne sociálne dávky (rodičovský príspevok, príspevok pri narodení dieťaťa a iné), sociálnu pomoc (hmotná núdza), služby zamestnanosti, poistenie pre prípad nezamestnanosti, alebo platobnej neschopnosti, sociálne služby, podpora rodiny, odškodňovanie podľa zákonov o rehabilitáciách, očkovanie a iné.

14. Kasačný súd konštatuje, že SSP sociálne veci v § 199 ods. 1 vymedzuje formálne, prostredníctvom orgánov verejnej správy rozhodujúcich v týchto veciach. V tomto smere, z hľadiska formálneho posúdenia veci, medzi orgánmi verejnej správy je zaradené aj Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, avšak táto skutočnosť nemôže bez ďalšieho automaticky determinovať, že pôjde o vec sociálnu. Každú vec je potrebné posudzovať aj z hľadiska materiálneho, a teda či rozhodnutie orgánu verejnej správy uvedeného v § 199 SSP svojimi účinkami aj reálne zasahuje do subjektívnej sféry právnickej, a predovšetkým fyzickej osoby v sociálnej oblasti. Po preskúmaní predmetnej veci kasačný súd zastáva názor, že sa nejedná o sociálnu vec. Žalobou napadnutým rozhodnutím bolo potvrdené rozhodnutie o zrušení akreditácie neziskovej organizácii Čistý deň, n.o., ktorá bola uvedenému subjektu udelená na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 3 a § 4 ods. 1 písm. d) a ods. 5 v zariadení podľa § 45 zákona č. 305/2005 Z. z. Konkrétne sa jedná o akreditačné konanie, v rámci ktorého príslušný orgán (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky) na základe podanej žiadosti hodnotí splnenie podmienok na udelenie akreditácie (§ 79 zákona č. 305/2005 Z. z.). Rovnako rozhoduje o predĺžení platnosti akreditácie, zmene akreditácie a o zrušení akreditácie. Jedná sa teda skôr o horizontálny vzťah dvoch inštitúcií a vo všeobecnom ponímaní o jeden z typov tzv. povoľovacích konaní (ktoré prebiehajú na rozličných úsekoch verejnej správy, napríklad školstvo, zdravotníctvo a iné), ktoré však nemá priamy dopad, respektíve priamy vplyv na sociálne práva tak, ako to predpokladá SSP vo vyššie citovanom § 199 ods. 1. V tomto konaní teda primárne ide o akreditáciu a hoci potenciálny vplyv na sociálne práva s ňou môže súvisieť a môže sa prejaviť ako určitý následok (napr. v prípade jej odňatia) s ohľadom na jeho sekundárny charakter, nebude mať v tomto prípade vplyv na určenie druhu žaloby.

15. Vzhľadom na uvedené kasačný súd dospel k záveru, že prejednanie a rozhodnutie veci pred krajským súdom nepreběhlo v zákonnom zložení - rozhodoval nesprávne obsadený krajský súd. Toto procesné pochybenie zakladá dôvod pre zrušenie rozhodnutia vydaného nesprávne obsadeným súdom. S tým súvisí aj zásada zákonného sudcu, ktorá je ústavným princípom a na ktorej dodržanie musia súdy prihliadať ex offio. V správnom súdnictve je sudca príslušný len na konania, ktoré sú výslovne upravené v Správnom súdnom poriadku, a to buď už vo vyššie citovanom ustanovení § 23 ods. 2 SSP, alebo v § 24 SSP.

16. Prejednávanie a rozhodovanie vecí súdom v zákonnom zložení tvorí jeden zo základných prvkov práva na spravodlivý proces (článok 46 ods. 1 Ústavy SR, článok 6 ods. 1 Dohovoru). Zákonným súdom je ten súd, ktorý je obsadený v súlade so zákonom a za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce súdu.

17. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu dospel k záveru, že konanie je postihnuté takou vadou, ktorá má za následok porušenie práva garantovaného v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s článkom 6 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd ako i článkom 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

18. Z uvedených dôvodov najvyšší súd kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu z úradnej povinnosti postupom podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. e) SSP zrušil bez toho, aby sa zaoberal dôvodmi kasačnej sťažnosti a vrátil mu vec na ďalšie konanie. V novom konaní vo veci

rozhodne miestne príslušný krajský súd v senátnom zložení.

19. V novom rozhodnutí je potrebné venovať pozornosť i otázke aktívnej legitímácie žalobcov. Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

20. Senát najvyššieho súdu nezistil v danej veci procesné dôvody na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti v zmysle § 447 ods. 1 SSP, keďže vec po zistení uvedenej procesnej vady prejednal prednostne.

21. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.